

Anna Goch-Murzyniec

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

ORCID:0000-0002-1780-2080

Wsparcie rodziny w edukacji chrześcijańskiej nurtu ewangelikalnego

Family support in evangelical mainstream Christian education

Wprowadzenie

Udzielaniem wsparcia rodzinie zajmuje się wiele instytucji. Szkoły, jako miejsca, w których naturalnym kręgu zainteresowania mieści się dziecko- uczeń i rodzic, realizują zadania z zakresu wsparcia. Szkoły chrześcijańskie realizują wsparcie w specyficzny dla siebie sposób, odpowiadając na potrzeby rodzin wyznających wartości chrześcijańskie. Zainteresowanie edukacją w ponadwyznaniowym nurcie mieszczącym się w tradycji ewangelikalnej stale rośnie. Tendencję wzrostową można zauważyć nie tylko na świecie, ale również w Polsce, gdzie z powodzeniem od 30 lat rozwija się edukacja niepubliczna odwołująca się do ewangelikalnego nurtu chrześcijaństwa. Wśród ewangelikalnych polskich placówek edukacyjnych można znaleźć szkoły podstawowe, licea i przedszkola zlokalizowane w dziewięciu ośrodkach: w Gdańsku, Zielonej Górze, Warszawie, Tomaszowie Mazowieckim, Krakowie, Wrocławiu, Poznaniu, Legnicy, Jaworznie. Sam ewangelikalizm jako określenie posiada w języku polskim dość krótką historię, powstało w wyniku tłumaczeń z języka angielskiego wyrażen *evangelicalism*, *evangelical*, i różni się od pojęć ewangelicki i ewangelicyzm. „Ewangelikalizm nie jest wyznaniem (konfesją), czyli wyodrębnioną ze względu na zestaw czynników teologicznych wyrażonych w tekstach konfesyjnych tradycją w łonie chrześcijaństwa. Tym bardziej nie jest kościołem ani denominacją.

Raczej obejmuje różne wyznania, różne kościoły, różne denominacje oraz inne jednostki organizacyjne” (Zieliński 2014). Zatem analizując ofertę wsparcia dla rodzin proponowaną w szkołach ewangelikalnych, nie odnosimy się do działań proponowanych przez szkoły kościelne. Chrześcijaństwo ewangelikalne według Dawida Bebbingtona charakteryzuje: „biblizm (biblicism), krzyżocentryzm (crucciecentrism), konwertyzm (conversionism) i aktywizm (activism)” (Bebbington 1989). Ewangelikalizm rozwija się dynamicznie, a liczba zwolenników, monitorowana przez Center for the Study of Global Christianity, systematycznie rośnie (Johnson, Zurlo 2024), co przejawia się również w zaangażowaniu w sprawy społeczne, w tym w edukację. Obserwowany jest również wzrost liczby szkół ewangelikalnych, często nazywanych po prostu chrześcijańskimi lub nowymi szkołami chrześcijańskimi. Szkoły tego typu powstają nie tylko w Ameryce Północnej, Afryce, Australii, Azji, ale również w Europie, gdzie od dłuższego czasu panowała pod tym względem stagnacja. W styczniu 2024 roku w Brukseli, w Parlamencie Europejskim odbyło się cykliczne spotkanie chrześcijańskich liderów edukacyjnych pochodzących z 13 krajów europejskich, zorganizowane na wniosek holenderskiego posła (Kruijsse-Brugge 2024). Omawiano istotne kwestie związane z tożsamością i rozwojem chrześcijańskiej edukacji. W Szwecji, Hiszpanii i Wielkiej Brytanii planuje się budowę nowych szkół. Niemcy zamierzają wybudować pięć nowych szkół w roku 2024. Szwajcaria pomimo braków związanych z chrześcijańską kadrą nauczycielską obserwuje wzrost zainteresowania chrześcijańską edukacją, co przekłada się na plany powstania dwóch nowych szkół. Podobnie dzieje się w Albanii, Belgii i Austrii. W Polsce szkoły chrześcijańskie różnego typu funkcjonują w dziewięciu ośrodkach; w niektórych, takich jak Warszawa czy Kraków, istnieje więcej niż jeden organ prowadzący, co przekłada się na większą liczbę szkół chrześcijańskich w tych miastach.

Tradycja zaangażowania w edukację w chrześcijaństwie ewangelikalnym sięga prekursora ewangelikalizmu, za którego uważa się Johna Wesleya (1703–1791), który wspierał edukację i domagał się przeprowadzenia konkretnych zmian w zakresie edukacji dzieci niezależnie od płci, posiadanego przez rodziców majątku czy statusu społecznego. Wesley ugruntowany w nabywaniu edukacji dzięki rodzinnym tradycjom pozostawił po sobie spuściznę w postaci opracowań licznych podręczników do logiki, języka greckiego, angielskiego, łaciny, francuskiego, obszernej czterotomowej historii Anglii, pięćdziesięciotomowej biblioteki myśli chrześcijańskiej. Podręczniki powiązane były z odpowiednim programem nauczania. Część z nich była wielokrotnie drukowana aż do XIX w. Ogromny wpływ na poglądy edukacyjne Wesleya mieli rodzice. Ojciec Samuel – wykształcony

w Exeter College w Oxfordzie, członek Towarzystwa Ateńskiego, w ramach którego pisywał traktaty teologiczne – oraz Zuzanna, nieposiadająca wykształcenia uniwersyteckiego, jako kobieta w XVIII wieku nie miała możliwości wstępu na wyższe uczelnie. Oboje byli zgodni co do wartości edukacji i kształcenia swoich dzieci. „Często się nie zauważa, że (Zuzanna) wyprzedziła swoje czasy w jednej szczególnej dziedzinie: wielką jej troską było, żeby dziewczęta były uczone czytania tak jak chłopcy. Jedną z jej reguł rodzinnych stanowiła, że żadna dziewczyna nie ma być przygotowywana do pracy, dopóki nie potrafi bardzo dobrze czytać, ponieważ przyuczanie dzieci do szycia, zanim potrafią doskonale czytać, jest powodem, dla którego tak niewiele kobiet potrafi czytać tak, żeby można było ich słuchać, a nigdy, żeby można je było dobrze rozumieć” (Heitzenrater 2017). Wesley założył w 1748 roku swoją placówkę edukacyjną – Kingswood School w pobliżu Bristolu, w której kładziono nacisk na współpracę z rodzicami i zachęcano do zainteresowania postępami w nauce swoich pociech. W tym sensie można stwierdzić, że Wesley wprowadził rodziców do szkół.

Charakterystyka ogólna szkół ewangelikalnych

Szkoły nurtu ewangelikalnego pod względem organizacyjnym należą do szkół prowadzonych przez inne podmioty niż państwo. Zazwyczaj za naukę dziecka w szkole chrześcijańskiej pobierana jest odpłatność. Pod względem edukacyjnym należą do szkół dobrze i bardzo dobrze wypełniających swoje zasadnicze funkcje, zapewniając swoim absolwentom bezpieczny start w dalsze życie. Szkoły deklarują otwartość na różne wyznania, brak przynależności wyznaniowej czy identyfikacji z chrześcijaństwem nie jest przeszkodą w procesie rekrutacji. Ramowy program edukacyjny w szkołach chrześcijańskich – ewangelikalnych – wzbogacony jest o zajęcia treściowo obejmujące zagadnienia związane z kształceniem religijno-biblijnym. Chodzi tu nie tylko o zajęcia powiązane z przedmiotem religia, ale o większe zaangażowanie, polegające na integracji treści biblijnych z programem edukacyjnym wiedzy ogólnej. Życiu szkolnemu w szkołach chrześcijańskich w sposób naturalny towarzyszy modlitwa. Nie jest tutaj praktykowany jakiś specjalny rodzaj formuły modlitewnej, ale zwrócenie się do Boga w każdej ważnej sprawie, np. urodziny ucznia, spotkania grona pedagogicznego, egzaminy itp. Szkoły chrześcijańskie nastawione są na współpracę z rodzicami i środowiskiem lokalnym, odpowiednie zapisy widnieją często w dokumentach rekrutacyjnych.

Wsparcie organizacyjne szkół chrześcijańskich

Szkoły ewangelikalne na całym świecie uzyskują wsparcie różnego rodzaju instytucji, niektóre z nich posiadają zasięg międzynarodowy, inne działają lokalnie, stając się organem prowadzącym jedną szkołę. W USA znajduje się największa liczba organizacji wspierających oświatę chrześcijańską. Wśród nich wymienić można Association of Christian Schools International, Christian School International, Accelerated Christian Education, europejskie Verband Evangelischer Bekenntnisschulen e. V. czy European Educators' Christian Association (EurECA). Największą organizacją wspierającą edukację ewangelikalną na całym świecie jest Association of Christian Schools International (ACSI). Posiada ona oddział europejski zlokalizowany w Budapeszcie na Węgrzech. Organizacja zrzesza przedstawicieli szkół umiejscowionych w 108 krajach świata, w tym w Polsce. Według spisu informującego o członkostwie szkół w organizacji, w Polsce funkcjonuje pięć ośrodków związanych z ideą ACSI, są to: Wrocław, Poznań, Tomaszów Mazowiecki, Gdańsk i Jaworzno. ACSI udziela wsparcia zrzeszonym szkołom w zakresie realizacji programów edukacyjnych zintegrowanych z wartościami chrześcijańskimi, publikując odpowiednie podręczniki, wspiera dyrektorów i nauczycieli organy prowadzące w zakresie organizacji szkół, prowadzi również szeroko zakrojone badania nad kulturą szkół chrześcijańskich. Ostatni projekt pod nazwą FCSI (Flourishing School Culture Instrument), opracowany przez Lynn Swaner i Charlotte Marshall, objął 15000 respondentów pochodzących z 65 szkół znajdujących się na całym świecie. Koncepcja prosperowania, rozkwitu, owocowania jest zbieżna z biblijnymi opisami błogosławieństwa. Przeprowadzona diagnoza skierowana była na odkrycie prawidłowości w dążeniu do dobrostanu. Zadawane pytania zostały pogrupowane w sześciu dziedzinach: rozwój duchowy, kształcenie ogólne, społeczność-wspólnota, doskonalenie, wywieranie wpływu i służba. Wśród respondentów znaleźli się przedstawiciele absolwentów, nauczycieli, uczniów, rodziców, pracowników administracji szkolnej, personelu wspierającego oraz członkowie zarządów szkół. Rezultatem badań było opracowanie modelu FSCM (Flourishing School Culture Model), którego główne zasoby koncentrują się na pięciu dziedzinach:

- 1) wszechstronne nauczanie uwzględniające oprócz kształcenia przedmiotowego formację duchową i uczniostwo,
- 2) relacje – dążenie do zbudowania pełnych zaufania relacji pomiędzy uczestnikami życia szkolnego, uczniami, rodzicami, personelem,

- dyrekcją, organem prowadzącym i nauczycielami, a także ze środowiskiem zewnętrznym,
- 3) orientacja na uczenie się – motywowanie do doskonalenia siebie i swojej pracy całej społeczności szkolnej,
 - 4) wiedza i zasoby – zarządzanie szkołą, poprzez zatrudnienie wykwalifikowanego personelu, planowanie rozwoju, reagowanie na potrzeby uczniów nauczycieli i rodziców, zapewnienie odpowiednich pomocy dydaktycznych i warunków materialnych.
 - 5) dobrostan, dbałość o zdrowy tryb życia – przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu, stresowi, orientacja na dobru uczestników procesu edukacyjnego (Swaner, Marshall, Tesar 2019).

Warto zaznaczyć, że uczniostwo według Kowalskiego i Pszczoły (2021) to „intencjonalna i głęboka relacja oparta na Ewangelii, której celem jest uczenie posłuszeństwa Słowu Bożemu i dzielenie się przykładem życia z uczniami, aby stali się dojrzaלי i przekonani do naśladowania Chrystusa oraz oddani misji czynienia tego samego w życiu innych osób”.

ACSI organizuje konferencje i szkolenia związane z tematyką edukacji chrześcijańskiej, oferuje pomoc prawną, prowadzi własne wydawnictwo Purposeful Design Publications, współpracuje z innymi organizacjami i centrami badawczymi np. kanadyjskim Cardus.

Polskie organizacje wspierające edukację chrześcijańską

Wśród organizacji wspierających edukację chrześcijańską w Polsce można odnaleźć przede wszystkim te, które w praktyczny sposób organizują szkolnictwo i pełnią rolę organów prowadzących placówki edukacyjne. Szkoły identyfikujące się z ewangelikalizmem w Polsce należą do szkół niepublicznych, prywatnych, prowadzonych zarówno przez osoby fizyczne, jak i fundacje lub stowarzyszenia. Wszystkie organizacje w większości składają się z rodziców dzieci szkół czy przedszkoli chrześcijańskich, dziadków, przyjaciół, absolwentów. Pierwsze polskie organizacje wspierające edukację chrześcijańsko-ewangelikalną powstawały na fali przemian lat 90. XX w., kiedy polski system prawny umożliwił prowadzenie odpłatnych placówek edukacyjnych niezależnych od państwa. Członkowie organizacji wskazują jako podstawowy powód zawiązania stowarzyszenia lub fundacji pomoc rodzicom w realizowaniu celów związanych z zapewnieniem swoim dzieciom edukacji zgodnej z wyznawanymi wartościami. Najstarszą

organizacją wspierającą edukację chrześcijańską w Polsce jest powstałe w 1993 roku Stowarzyszenie Edukacyjne Chrześcijan „Arka” we Wrocławiu. Arka swoją działalność koncentruje wokół prowadzenia szkoły podstawowej i szkoły muzycznej, wakacyjnych obozów językowych, konferencji o tematyce edukacji chrześcijańskiej. Inne organizacje o podobnym zakresie działań to zlokalizowane w Poznaniu Wielkopolskie Stowarzyszenie Edukacyjne WSE. Jego działalność zaczęła się w 2005 roku i obejmuje prowadzenie Przedszkola Dawid, Szkoły Podstawowej im. Króla Dawida oraz Akademickiego Liceum Ogólnokształcącego im. Króla Dawida. Wszystkie placówki znajdują się w Poznaniu. Stowarzyszenie składa się z ludzi, w większości rodziców dzieci będących uczestnikami edukacji Dawida, zainteresowanych chrześcijańską edukacją nie tylko w Polsce. Stowarzyszenie WSE pomaga prowadzić szkoły, domy dla samotnych, młodocianych matek, propaguje adopcję na odległość i pracę wśród najuboższych w Ugandzie. Członkowie Stowarzyszenia określają siebie jako „grupę ludzi, których pasjonuje edukacja w wielu obszarach (m. in. w kulturze, sztuce, muzyce, rozwoju duchowym) opartych na chrześcijańskich wartościach”, po to, by „kształtować pokolenia ludzi, które cechować będzie radość życia, wysokie standardy moralne, a także chęć do pozytywnego oddziaływania na otaczające środowisko” (Pietrzak 2019).

Fundacja Chrześcijańska Proem działająca od 2006 roku na terenie Tomaszowa Mazowieckiego i Łodzi jest organem prowadzącym przedszkole „Tomaszek”, Szkołę Podstawową „Tomek” i Akademickie Liceum Ogólnokształcące „Thomas” w ramach Chrześcijańskiego Centrum Edukacyjnego „Tomy”. Członkowie fundacji, jak w przypadku innych podobnych organizacji, wywodzą się z rodziców i osób zainteresowanych krzewieniem kultury chrześcijańskiej, w tym edukacji, zorientowani są na wsparcie rodzin, środowiska lokalnego, potrzeb indywidualnych dzieci i rodziców. Fundacja ściśle współpracuje ze Społecznością Chrześcijańską Tomy oraz zespołem muzycznym Exodus15. Jako właściciel ośrodka wypoczynkowego w Zakościelu oraz dwóch kawiarni znajdujących się w Łodzi (Solna 15) i w Tomaszowie Mazowieckim (iCafe) posiada duże możliwości w organizowaniu konferencji, obozów o tematyce chrześcijańskiej. Fundacja prowadzi również placówkę wsparcia dziennego, szkołę językową, zajęcia dla seniorów oraz europejski wolontariat. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych, fundacja organizuje od 2019 roku, we współpracy z Tim Tebow Foundation, wieczór Night to Shine, oparty o formułę balu organizowanego dla osób niepełnosprawnych powyżej 14 r.ż. W pracy nad przygotowaniem balu dla 140 osób w 2019 roku brało udział 280 wolontariuszy.

Fundacja Uczeń została powołana 7 lutego 2019 roku w Krakowie i kontynuuje działalność Krakowskiego Stowarzyszenia Edukacyjnego Uczeń założonego w 2005 roku. Fundacja prowadzi dwie chrześcijańskie szkoły podstawowe Uczeń i Niepubliczne Chrześcijańskie Liceum Ogólnokształcące Uczeń. W 2018 roku Fundacja otworzyła Chrześcijańską Poradnię Droga, w której można skorzystać ze wsparcia specjalistycznego psychologa, logopedy, coacha i mentora. Fundacja organizuje szkolenia i wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży.

Fundacja „Espa” powołana została do życia w 2006 w wyniku przekształcenia fundacji Pomoc Ludziom Uzależnionym „Nowy Początek”, mającej na celu wsparcie materialne i terapeutyczne ludziom i rodzinom zmagającym się z uzależnieniami. Nazwa fundacji jest akronimem wyrażen: edukacja, społeczność, przyjaźń, aktywność. Działalność statutowa Fundacji „Espa obejmuje kontynuację zamierzeń Nowego Początku i obejmuje wsparcie i opieką nad dziećmi, młodzieżą, rodziną, osobami znajdującymi się w trudnych sytuacjach swojego życia. W latach 2011–2017 fundacja założyła i wspierała szkołę dla dzieci w ubogiej części Filipin. Wspierała również organizację szkół bambusowych. Jak czytamy na stronie internetowej organizacji, flagowym punktem jej działalności jest wsparcie sierot i propagowanie Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Fundacja prowadzi dwa sklepy socjalne w Legnicy, organizuje wypoczynek dla dzieci i młodzieży, rodzin zastępczych, współpracuje z organizacją humanitarną Gain Polska, jest zaangażowana w pomoc uchodźcom z Ukrainy, poszkodowanym w wyniku powodzi, organizuje gale charytatywne, założyła lodówkę społeczną w Legnicy, we współpracy z łowickim Centrum Usług Środowiskowych otwarto w Łowiczu wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego. Podobną wypożyczalnię fundacja uruchomiła w Legnicy. Od 2001 roku Espa prowadzi również Przedszkole Chrześcijańskie Gedeon w Legnicy.

Edukacja z Wartościami (EzW) jest fundacją powołaną do życia przez Jacka Weigla w 2014 roku. Cel główny działalności został określony jako zakładanie i prowadzenie placówek edukacyjnych oraz wspieranie rodzin i małżeństw. Fundacja zajmuje się prowadzeniem warsztatów, kursów dla rodzin i małżeństw oraz prowadzenie konferencji sejmowych. W latach 2013–2017 Fundacja przeprowadziła cztery sejmowe Konferencje z Wartościami dotyczące edukacji, sportu i biznesu. Fundacja jest zaangażowana w prowadzenie Chrześcijańskiego Przedszkola Daniel oraz Chrześcijańskiej Szkoły Podstawowej Daniel w ramach Centrum Edukacji Daniel z siedzibą w Warszawie. EzW wspiera rodziny prowadząc Akademię Rodzica, realizuje projekty profilaktyczne i patriotyczne. W ramach projektu Niezastąpieni fundacja wspiera rodziny zastępcze organizując

szkolenia, kampanie promujące rodzicielstwo zastępcze, prowadzi program stypendialny. W ramach ogólnopolskiego programu profilaktycznego „Nie Zmarnuj Swojego Życia”, realizowanego w latach 2013–2019 początkowo na terenie Warszawy, przeznaczonego dla młodzieży w wieku 12–19 lat, przeprowadziła kampanię we współpracy z RYMcerzami Łukaszem Bęsiem (Bęsiu) i Jonatanem Blankiem (Dj Yonas.) Zadania projektu dotyczyły sfer profilaktyki uniwersalnej, w tym profilaktyki uzależnień wraz z zachętą do poszukiwania wartościowego życia. RYMcerze odwiedzili ponad 600 szkół podczas trwania projektu. Kolejny projekt zatytułowany „Świat u Stóp” prowadzony był przy udziale Małgorzaty Waszkiewicz, osoby z całkowitym niedowładem kończyn górnych. Wszystkie czynności manipulacyjne Małgorzata Waszkiewicz wykonuje używając stóp. Spotkania nakierowane były na poszukiwanie prawdziwych wartości w życiu, a zostały wzbogacone pokazem malarstwa w wykonaniu Waszkiewicz. Projekt objął zasięgiem łącznie 60 szkół.

Wsparcie rodziców w zakresie potrzeb edukacyjnych dzieci

Szkoły chrześcijańskie identyfikując się z nurtem ewangelikalnego chrześcijaństwa zaliczają się do szkół małych i średnich, co daje przestrzeń do budowania relacji ze wszystkimi uczestnikami społeczności szkolnej. Rodzic, uczeń, dziecko, nauczyciel, dyrektor, pracownik szkoły nie jest anonimowy, w takich warunkach łatwiej jest dostrzec potrzeby i możliwości każdego z nich. Dość szybko szkoły chrześcijańskie otworzyły swoje podwoje na ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych, wzbogacając swoją kadrę o specjalistów logopedów, oligofrenopedagogów, psychologów i nauczycieli współorganizujących kształcenie. By sprostać potrzebom swoich uczniów, organizowały spotkania multiprofesjonalne, na których omawiano poszczególne przypadki. Nierzadko poradnie PPP polecały swoim podopiecznym szkoły chrześcijańskie ze względu na podejście do ucznia i osiągnięcia rozwojowe dzieci.

Szkoły chrześcijańskie posiadające uprawnienia szkół publicznych zazwyczaj uzyskują wsparcie finansowe za pomocą dotacji oświatowych przekazywanych przez jednostki samorządu terytorialnego, rzadziej subwencji. Dotacja w całości jest przeznaczana na pokrycie kosztów związanych z kształceniem. Dotacja nie wystarcza na realizację rozbudowanych programów edukacyjnych zajęć pozalekcyjnych, zatrudnianie nauczycieli, specjalistów. Dlatego szkoły decydują się na pobieranie opłat w postaci chesnego realizowanego w różnych formach, opłaty miesięcznej, rocznej. Z reguły organy prowadzące szkoły opracowują system

stypendialny, system zniżek dla rodzin wielodzietnych, bywa, że fundują bezpłatne kształcenie w swojej szkole osobom w trudnej sytuacji materialnej bądź dzieciom z rodzin niepełnych, zastępczych. Ten rodzaj wsparcia jest praktyczną odpowiedzią dla rodzin o szczuplejszych zasobach finansowych. Szkoły chrześcijańskie osiągają bardzo dobre i dobre wyniki edukacyjne, potwierdzone wysokimi notami w rankingach, egzaminami ogólnopolskimi i zajmowanymi miejscami w konkursach i olimpiadach przedmiotowych. Rodzice decydujący się na edukację swoich dzieci w warunkach, jakie prezentują szkoły chrześcijańskie, mogą liczyć na rzetelnie wykonaną przez nauczycieli pracę, ich pasję i indywidualne podejście do każdego ucznia. A także bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych i wypoczynku wakacyjnego. Pod względem programowym szkoły akcentują w sposób szczególnie przedmioty matematyczno-przyrodnicze, naukę języków obcych i historię.

Szkoły chrześcijańskie nurtu ewangelikalnego oferują edukację domową zarówno na etapie klasy zerowej, szkoły podstawowej, jak i liceum. Edukacja domowa daje rodzicom szansę na kształtowanie procesu nauczania dostosowanego do potrzeb dziecka i rodzica w zgodzie z wyznawanymi wartościami, sprzyja wzmocnieniu relacji rodzinnych. Jest też świetną alternatywą dla osób zaangażowanych w inne aktywności np. kluby sportowe, szkoły muzyczne, wymagające wielogodzinnych ćwiczeń, często odbywających się w godzinach pracy szkół stacjonarnych. Szkoły chrześcijańskie organizują sesje egzaminacyjne dla uczniów korzystających z edukacji domowej, godziny konsultacji z nauczycielami oraz możliwość uczestnictwa w wydarzeniach, warsztatach i wycieczkach szkolnych. Szkoły cieszą się dobrą opinią w społeczności lokalnej ze względu na poziom nauczania i działania prowadzone na rzecz miast. Doskonałym przykładem może być projekt dla mam Kuma autorstwa Proem Edu, warsztaty o tematyce zdrowia psychicznego dzieci, szkolenia w zakresie mediacji rówieśniczych.

Wsparcie rodzin i rodziców w zakresie opiekuńczo wychowawczym realizowane w szkołach chrześcijańskich

Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodziców w zakresie opiekuńczo-wychowawczym, szkoły chrześcijańskie nurtu ewangelikalnego deklarują kulturę szkoły opartą o wartości chrześcijańskie. Ma to swoje odzwierciedlenie w dokumentach szkolnych typu statut, Wewnątrzszkolny System Oceniania, regulaminy czy Credo. Oprócz założeń zawartych w dokumentach, z którymi rodzice zapoznają się już na etapie rekrutacji, szkoły w ramowym programie nauczania zawierają dodatkowe godziny poświęcone edukacji biblijnej, prowadzone niezależnie

od standardowych godzin religii. Bywa, że w wyniku współpracy z lokalnymi władzami Kościoła rzymskokatolickiego wymiar lekcji religii zostaje zredukowany. Program dodatkowych zajęć jest realizowany w sposób autorski, najczęściej jednak wykorzystywane są podręczniki rekomendowane w szkołach niedzielnych. W opiece sprawowanej przez wychowawców klas wykorzystuje się argumentację biblijną, podobnie jak w integracji treści programowych kształcenia ogólnego z treściami biblijnymi. W szkołach praktykuje się rozpoczynanie zajęć modlitwą czy rozważaniem fragmentów Słowa Bożego. Okresowo szkoły organizują większe spotkania dla całej społeczności szkolnej poświęcone konkretnym tematom związanym z rozwojem duchowym, spotkania modlitewne, studium biblijne, zapraszają wówczas pastorów, misjonarzy, ewangelistów, osoby, które chcą podzielić się doświadczeniami obejmującymi duchowość chrześcijańską. Rodzice zawsze zapraszani są do współpracy w projektach, przy rozwiązywaniu problemów szkolnych.

Podsumowanie

Światowa edukacja chrześcijańska nurtu ewangelikalnego posiada długą tradycję sięgającą XVIII w. W Polsce jej rozwój nastąpił w wyniku przemian lat 90. XX w., odpowiadając na potrzeby rodziców związane wyznawaniem wartościami. Rozwój kościołów protestanckich i ich zaangażowanie w wychowanie młodego człowieka został przekuty w organizację szkół realizujących wartości biblijne. Szkoły korzystają z wypracowanych dokumentów i wsparcia merytorycznego organizacji międzynarodowych wspierających edukację chrześcijańską. Model FSCM (*Flourishing School Culture Model*) dostarcza narzędzi do budowania kultury szkół chrześcijańskich, ujmującej dobrostan każdego uczestnika społeczności szkolnej. Rodzime stowarzyszenia i fundacje prowadzące placówki edukacyjne w praktyczny sposób przyczyniają się do krzewienia kultury chrześcijańskiej, wspierając osoby w kryzysie, rodziny zastępcze, realizując programy profilaktyczne przeciwwzależnieniowe i promujące zdrowie psychiczne. Szkoły nie uciekają od trudnych sytuacji i wspierają uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Ich program edukacyjny i wychowawczy jest odpowiedzią na specyficzne potrzeby świadomie wierzących chrześcijan, jednocześnie będąc otwartym na inne wyznania i osoby niewierzące.

Streszczenie

Szkoły chrześcijańskie nowego nurtu cieszą się wzrastającą popularnością, rozwijają się, podobnie jak ponadwyznaniowy ewangelikalizm osiągając popularność w wielu krajach świata. Jako placówki edukacyjne realizują programy dydaktyczno-wychowawcze, tworząc jednocześnie specyficzną kulturę opartą na wartościach biblijnych, zapraszając do współpracy rodziców i udzielając różnorodnego wsparcia rodzinom.

Słowa kluczowe: edukacja chrześcijańska organizacje chrześcijańskie, ewangelikalizm, wsparcie, rodzina

Abstract

Christian schools of the new trend are growing in popularity, developing, as is trans-denominational evangelicalism reaching popularity in many countries of the world. As educational institutions, they implement didactic and educational programs while creating a specific culture based on biblical values, inviting parents to join them and providing a variety of support for families.

Keywords: christian education christian organizations, evangelicalism, family, supporting

Bibliografia

- Bebbington, D. (1998), *Evangicalism in modern Britain. A history from the 1730s to the 1980s*, London: Unwin Hyman.
- Chrześcijańska Edukacja im Króla Dawida w Poznaniu, <https://www.dawid.edu.pl> (dostęp: 31.10.2024).
- Chrześcijańska Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Emmanuel, <https://www.edukacjaemmanuel.org> (dostęp: 31.10.2024).
- Heitzenrater, R.P. (2017), *Wesley i ludzie zwani metodystami*, Warszawa: Wydawnictwo Kościoła Ewangelicko-Methodystycznego Pielgrzym Polski.
- Fundacja Espa, <https://fundacjaespa.org> (dostęp: 30.10.2024).

- Fundacja Edukacja z Wartościami, <https://ezw.edu.pl> (dostęp: 31.10.2024).
- Fundacja Proem Edu, <https://www.proemedu.pl> (dostęp: 29.10.2024).
- Fundacja Proem, <https://proem.pl> (dostęp: 29.10.2024).
- Fundacja Uczeń, <https://sp1.uczen.org.pl> (dostęp: 29.10.2024).
- Johnson, T.M., Gina, A., Zurlo, G.A. (2024), *World Christian Database*, Boston: Leiden, www.worldchristiandatabase.org (dostęp: 30.10.2024).
- Kowalewski, W., Pszczoła, B. (2021), Problematyka definicji uczniostwa w polskim ujęciu ewangelicznym, *Baptystyczny Przegląd Teologiczny*, 6, s. 92–104.
- Kruijsse-Brugge, J. (2024), *The times are dark, but Christian schools in Europe are growing*, <https://cne.news/article/4085-the-times-are-dark-but-christian-schools-in-europe-are-growing> (dostęp: 6.06.2024).
- Niepubliczna Chrześcijańska Szkoła Podstawowa Uczeń z Oddziałami integracyjnymi nr 1 w Krakowie, <https://sp1.uczen.org.pl> (dostęp: 31.10.2024).
- Pietrzak, J. (2019), *Kim jesteśmy*, www.wse.org.pl (dostęp: 31.10.2024).
- Swaner, L.E., Marshall, C.A., Tesar, S.A. (2019), *Flourishing Schools Research on Christian School Culture and Community*, Colorado Spring: Association of Christian Schools International.
- Stowarzyszenie Edukacyjne Integracja, <https://sei.com.pl> (dostęp: 28.10.2024).
- Zieliński, T.J. (2014), *Protestantyzm ewangelikalny*, Katowice: Wydawnictwo CLC – Wydawnictwo Credo.